

משבצת ראשונה - רקע היסטורי, אוסלו והרצח

רקע

החניכים/ התלמידים שלנו לא זוכרים את רצח רבין. הם נולדו אחרי הרצח. ופעמים רבות הם גדלו במערכת חינוך ובמרחב, שלרוב לא עסקה ברצח באופן משמעותי, ובוודאי לא ברקע החברתי שאפשר אותו על אף שמדובר באחד האירועים המטלטלים והחשובים שקרו במדינת ישראל והשפיעו עלינו עד היום. חשוב מאוד להיות קשובים לידע שלהם, להעמיק ולאתגר אותו, להתעכב על הפרטים ולוודא שהם מבינים מה הם רואים.

מטרות

1. חשיפת המשתתפים לאירועים שקדמו וסבבו לרצח רבין.
2. חיזוק המוטיבציה וההירתמות של המשתתפים ללמוד על הרצח ולהעמיק בהיבטים הערכיים השונים הקשורים בו.
3. הצפת הקשר בין אירועי השעה לאירועים ההיסטוריים סביב הרצח כמאבקים על הדמוקרטיה הישראלית הליברלית.

תוכן עניינים

חלק	תוכן	משך	הערות
חלק א' - רקע היסטורי	פתיחה	3 דק'	
	צפיה בפרק - 22 של הסדרה 'תקומה'	60 דק'	ציוד: לינק לפרק, מקרן, רמקולים, דפים ועטים. * נתן לקצר בחיתוך חלקים מהפרק.
חלק ב' - דיון	שיתוף בקבוצות	5 דק'	עזרים: כרטיסי שאלות לכל קבוצה, * במידת האפשר, מומלץ להקדיש יותר זמן שיתוף
	דיון במליאה	20 דק'	* במידת האפשר, מומלץ להקדיש יותר זמן לדיון
	סיכום	3 דק'	

חלק ג' - עזר עבור המעריך

ההיכרות עם ההיסטוריה, עם התהליכים, הפרטים השונים והעובדות מאפשרת לנו לגבש עמדה מבוססת ונרטיב דרכו אנחנו מתייחסים להווה ולעתיד. הרקע של רצח רבין הוא הזכוכית המגדלת שדרכה אנחנו בוחנים את המציאות שבה אנו חיים היום. מתוך ההיסטוריה אנחנו יודעים מה קרה ובאיזו אווירה לאומית זה קרה, מבינים מה יכול לקרות ומה אסור שיקרה לעולם שוב. נצפה עכשיו בפרק האחרון של סדרה בשם "תקומה: 50 השנים הראשונות" - סדרת טלוויזיה תיעודית בת 22 פרקים של הערוץ הראשון ששודרה בשנת 1998 לציון 50 שנה להכרזת העצמאות, ומספרת על ההיסטוריה של מדינת ישראל.

צפייה בכתבה (60 דק')

רקע היסטורי:

לאורך כל שנות הסכסוך בין הישוב היהודי או מדינת ישראל עם הפלסטינים לא היתה הכרה רשמית כל אחד מהצדדים זה בזה או בזכות של הצד השני לשבת באזור ישראל-פלסטין כישות ריבונית. הנהגת אש"ף (ארגון לשחרור פלסטין) פעלה לאורך שנים בגלות. החל מ 1967 ישראל החזיקה בשטחים, כולל במרכזי ההתיישבות הפלסטיניים באמצעות שליטה צבאית של צה"ל, כאשר כבשה ישראל מידי ירדן את הגדה המערבית ממצרים את עזה ואת רמת הגולן מסוריה במלחמת ששת הימים. בשטחים אלו חיו וחיים עד היום פלסטינים ללא אזרחות ישראלית.

הסכם אוסלו הינו הסכם מדיני שנחתם בוושנינגטון בין מדינת ישראל וארגון אש"ף ב-13 בספטמבר 1993, במטרה לסיים את הסכסוך בין ישראל והפלסטינאים בדרך של פשרה טריטוריאלית בין ישראל לפלסטינים. ההסכם הוגדר כהסכם ביניים, כלומר הוא תוכנן להיות חלק מתהליך ארוך טווח. הוא כלל הכרה הדדית בין ישראל ואש"ף ועסק בהסדרי ביניים לקראת הקמת ממשל עצמי לפלסטינים בעזה ויריחו. בשנת 1995 נחתם הסכם ביניים נוסף הידוע בשם "אוסלו ב". הסכם זה כלל העברת סמכויות, פיתוח יחסי כלכלה ושיתוף פעולה בין הצדדים והעניק לפלסטינים ממשל עצמי בשטחי יהודה ושומרון ורצועת עזה באמצעות רשות פלסטינית נבחרת - המועצה הפלסטינית. ההסכם חילק את השליטה וניהול השטח ביהודה ושומרון לפי אזורים (A/B/C) שמהווה הרקע להסדרי השליטה עד ימנו.

צפייה:

מחלקים למשתתפים דפים ועטים ומבקשים מהם לרשום נקודות, משפטים חשובים שנאמרים, תחושות ומחשבות במהלך הצפייה.

לצפייה

הערה: מומלץ לצפות בכתבה לפני הצפייה עם החניכים ולסמן היבטים בתוכן שאינם ברורים ומוכרים לכם/ן ולקרוא עליהם מראש שתוכלו לתת תשובות ולהסביר לחניכים נקודות בצפייה. כדאי לצאת מנקודת הנחה שהרבה מהאירועים והדמויות המופיעים שם אינם מוכרים למשתתפים. ולא תמיד ניתן להבין את ההקשר שלהן מצפייה בכתבה בלבד. כדאי לעודד אותם לחקור מה שאינם מובן.

לדוגמא:

- טבח ברוך גולדשטיין במערת המכפלה
- היחס והתיאום בין המשטרה הפלסטינית לכוחות צה"ל
- היחס בין שלום עם הפלסטינים לבין שלום עם מדינות ערב

חלק ב': דיון

שיתוף בקבוצות (5 דק')

1. בסיום הצפייה, מחלקים את המשתתפים לקבוצות קטנות של 3-5 משתתפים ומבקשים מהם לשתף בווייה שלהם מהצפייה בכתבה.
2. מומלץ לחלק לכל קבוצה כרטיסיה עם שאלות לחלק לכל קבוצה (ראו בעזרים בסוף המערך)
3. במידה ואתם קצרים בזמן, אפשר לאחד בין השיתוף בקבוצה לדיון במליאה.

שאלות לדיון בקבוצות: (ראו כרטיסיה לחלוקה בעזרים)

- אילו תחושות עלו במהלך הצפייה?
- משהו חדש שלמדתי / שלא ידעתי / גיליתי עכשיו
- אילו דברים עדין לא ברורים לי ואני צריכה ללמוד עליהם יותר?

שאלות לדיון במליאה:

- מה בעיניכם המסקנה הגדולה שהחברה הישראלית הייתה צריכה ללמוד מהאירוע הזה בהיסטוריה שלה?
- הסדרה נעשתה ב 1998, מה אתם מרגישים על המצב החברתי היום ביחס לדבריו של הקריין בסוף הכתבה על החברה הישראלית ועתידה ב 1998.
- הכתבה הציגה תקופה עם שיח של תקווה לשלום. איפה לדעתכם החברה שלנו נמצאת ביחס לזה היום? מדוע?
- מה משקפת עבורכם הכתבה ביחס למשבר של לימנו?

סיכום

התייחסו לבחירתכם להתייחס לרצח רבין ללמוד ולהעמיק במשמעויות של הרצח מאז להיום כחלק משבוע דמוקרטיה:

יש היום מי שקורה תיגר על זיכרון הרצח והסיפור שקרה, יש לנו החובה להכיר את היסטוריה, גם על הדברים הקשרים שבה והמאתגרים של הסיפור שלנו. חשוב שנבין את המחלוקת הגדולה עליה התרחש רצח של ראש ממשלה בישראל, אף היותו של הרצח רצח פוליטי. ובהקשר של המציאות הנוכחית – חשוב שנזכור את המשמעות של אלימות, על כל סוגיה, בפירוק המסגרת הדמוקרטית ומה תפקידה של הדמוקרטיה ביצירת חברה ועתיד של תקווה וצדק. לאור הקיטוב, השינויים הדמוקרטיים שעוברת מדינת ישראל וטשטוש הזיכרון של רצח רבין בשנה האחרונה, בחרנו לעסוק באופן מעמיק השנה ברצח רבין ובדמוקרטיה הישראלית באופן נרחב.

הערה: השיתוף והדיון בחלק זה חשובים מאוד. אם יש אפשרות, מומלץ לתת לכך יותר זמן ליצירת שיחה מעמיקה משמעותית

שאלות לשיתוף בקבוצה

- אילו תחושות עלו במהלך הצפייה?
- משהו חדש שלמדתי / שלא ידעתי / גיליתי עכשיו
- אילו דברים עדין א ברורים לי ואני צריכה ללמוד עליהם יותר?

שאלות לשיתוף בקבוצה

- אילו תחושות עלו במהלך הצפייה?
- משהו חדש שלמדתי / שלא ידעתי / גיליתי עכשיו
- אילו דברים עדין א ברורים לי ואני צריכה ללמוד עליהם יותר?